

En investering för framtiden

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala
utvecklingsfonden

PROBLEM OCH LÖSNINGAR

Rapport från workshop den 3 juni 2009

SÖM Fosie – följeforskning

Malmö den 3 november 2009

Mikael Stigendal

Malmö Högskola

<http://webzone.lut.mah.se/projects/MS1>

SÖM-konferensen den 3 juni 2009	2
Fem framgångskriterier.....	3
Resultat och bearbetningar.....	8
Problemen och lösningarna.....	10
1. Känsla av hopplöshet, dåligt självförtroende, inga framtidsutsikter	10
2. Barn med vuxenansvar.....	11
3. Brist på goda sociala relationer mellan vuxna och unga.....	11
4. Det strukturella samarbetet mellan skola och lokalsamhälle är alldeles för dåligt utvecklat.....	12
5. Det saknas strukturer inom den kommunala förvaltningen för att arbeta med dem som faller mellan stolarna.....	12
6. Samhällsstrukturerna möjliggör inga vägar till delaktighet i samhället för dem som står utanför	12
7. Vi vet inte vad vi ska samverka kring och vi saknar den kunskap om varandras sammanhang som krävs för att vi ska kunna samverka	13
8. Vuxna saknar kunskap om unga som inte mår bra	14
9. Behov av att uppmärksamma och värdesätta informell kompetens, särskilt interkulturell	14
SÖM-konferensen den 10 november 2009	14

Denna rapport är en del i mitt arbete som följeforskare för SÖM Fosie. Den innehåller redovisningar av resultatet från den konferens som anordnades den 3 juni 2009 men också förklaringar av hur resultatet av konferensen har bearbetats. Rapporten ska ligga till grund för nästa konferens, den 10 november.

Jag inledde mitt uppdrag som följeforskare med att intervjua 12 personer med anknytning till SÖM Fosie. Det resulterade i en första rapport som jag kallade *Utgångslägesrapport* och blev klar med den 14 april. Där framhöll jag avsaknaden på en grundläggande och gemensam problembeskrivning för SÖM Fosie. Denna brist kan leda till att olika delar av SÖM Fosie drar åt olika håll. Det kan också i värsta fall bidra till att förvärra de problem som SÖM Fosie egentligen ska lösa. Därför föreslog jag att det skulle anordnas en konferens med alla deltagare i SÖM Fosie samt styrgrupp och verksamma i närliggande organisationer (t ex IoF, skola, föreningar, företag). Styrgruppen nappade på mitt förslag och endast 1,5 mån efter slutförandet av rapporten anordnades det en konferens. Konferensen hölls på Motettens Folkets Hus i Fosie den 3 juni 2009.

I denna rapport ska jag först skriva om konferensen, dess sammansättning, vad vi gjorde och vilket syfte den hade. Ett särskilt kapitel ska ägnas åt de fem framgångskriterierna, varifrån de härstammar och hur de har utvecklats. De fem framgångskriterierna har nämligen inte tidigare använts på detta sätt och det krävs därför en förklaring. Därefter ska jag förklara hur resultatet av konferensen har bearbetats och vad det har lett fram till.

SÖM-konferensen den 3 juni 2009

Sammanlagt 40 personer deltog, varav 17 från stadsdelen, 14 från SÖM Fosie, fyra från Malmö Högskola, två från Stadsbyggnadskontoret, två från MKB och en från föreningslivet. Föreningsliv och företag kunde helt klart ha varit bättre representerat men i övrigt måste sammansättningen på deltagare betraktas som bred. Från stadsdelen deltog merparten av ledningsgruppen, inklusive stadsdelschefen. Individ och Familjeomsorgen (I&F) var representerad med åtta personer, Barn & Ungdom (B&U) med tre, Vård & Omsorg (V&O) med två och Information med två. Följande personer deltog:

<u>Grupp 1</u>	<u>Grupp 2</u>	<u>Grupp 3</u>	<u>Grupp 4</u>
Mikael Stigendal	Martin Eriksson	Johanna Sixtensson	Carolina Hamma
Carina Tempel	Anna Öhman	Bertil Nilsson	Eva Stener
Helena Knutsson	Maria Almazidou	Marie Johansson	Ingela Persson
Jytte Lindborg	Annette Gillsin	Magda Vidmar	Maria Gonzalez

Åsa Dannestam	Helen Hansson	Rebecka Bichis	Monika Herstedt
Sadiye Altundal	Kristina Hammar	Hussein Abdirahman	Johan Karlsson
Louice Kjellsdotter	Elin Klein	Safija Imsirovic	Tyke Tykesson
Samira Hack	Jörgen Pettersson	Mithad Cuturic	Sadrija Mehmedali
Stellan Westerberg	Cindy Cronjezon	Fredrik Goetze	Ommezine Hemissi
Susann Ek	Bledar Zuta	Sahbi Hemissi	Henric Kahlmeter

Deltagarna delades in i fyra grupper med oss fyra från Malmö Högskola som moderatorer för varsin grupp. Grupperna hade i uppgift att först diskutera vilka problem som SÖM Fosie ska lösa och därefter föreslå lösningar på dessa problem. För att inte bli för snäva skulle diskussionerna grunda sig på de fem framgångskriterier som utvecklades inom EU-projektet *Ungdomar – från utanförskap till innanförskap*, vilket leddes av Malmö/Fosie och ingick i EU:s URBACT-program. Ambitionen var att definiera problem och föreslå lösningar som har att göra med både individer, sociala relationer, sociala strukturer, samverkan och kunskap.

Syftet med konferensen den 3 juni var att klargöra vilka problem som SÖM Fosie ska försöka lösa och hur de ska lösas. Genom den breda sammansättningen på deltagare var det tänkt att alla möjliga synpunkter, idéer och förslag skulle kunna tillvaratas. Aktörer från olika håll och nivåer skulle dessutom få träffas och diskutera viktiga frågor. Det var också tänkt att lägga grunden till en starkare känsla av delaktighet i SÖM Fosie och därigenom leda till att projektet uppnår ett bättre resultat.

Fem framgångskriterier

De fem framgångskriterier som användes på SÖM-konferensen härstammar från EU-projektet *Ungdomar – från utanförskap till innanförskap*, vilket ingick i URBACT-programmet och där jag medverkade som tematisk expert. Det pågick under åren 2004-06 och leddes av Malmö. Övriga städer som deltog var Gijón (Spanien), Köpenhamn, Göteborg, Helsingfors, Gera, Århus, Velenje (Slovenien), Ukmerge (Litauen), Lomza (Polen), Strovolos (Cypern) och Tallinn (Estland).

Syftet med projektet var att deltagarstäderna skulle lära av varandras goda exempel. Men vad är egentligen ett gott exempel? Den frågan aktualiserades tidigt i projektet när deltagarstäderna hade skrivit sina första fallstudierapporter. På det inledande möte som hölls i Malmö i februari 2004 fick deltagarstäderna i uppgift att skriva fallstudierapporter om vardera 2-3 exempel vilka de själva ansåg vara goda. Som stöd för arbetet hade vi

kommit överens om att använda en gemensam rapportmall. På så sätt ville vi också försöka försäkra oss om att alla väsentliga aspekter skulle täckas in.

Fallstudierapporterna skickades in till mig under sommaren 2004, sammanlagt 19 st. Jag hade sen i uppgift att försöka identifiera jämförelsemöjligheter. Exempelen visade sig inte vara så lätta att jämföra. Det beror på de stora skillnaderna mellan sammanhangen vad gäller t ex välfärd, typ av arbetsmarknad, grad av lokalt självstyre, kultur och historia. Vad som är bra eller dåligt beror till stor del på sammanhanget. Det som är ett gott exempel i den ena staden kan anses vara en självklarhet eller rentav mindre bra i den andra staden. Exempelen som helhet går därför inte att jämföra. Problemen som de löser är inte helt och hållet de samma, villkoren för att lösa dem skiljer sig och lösningarna kan man också ha olika uppfattningar om.

Hur kan man då jämföra goda exempel? Vad är det som ska jämföras? Tanken väcktes om att grunda jämförelserna på det som exemplen har gemensamt. Men vad kan då det vara? Svaret på den frågan blev de fem framgångskriterierna. De formulerades utifrån analyser och jämförelser av de 19 fallstudierapporterna. Jag ska här sammanfatta dem så som de står formulerade i *Riktlinjer för handling*, ett av de tre publicerade resultaten från URBACT-projektet *Ungdomar – från utanförskap till innanförskap*.

- **Subjektivering (empowerment):** För att kunna bli betraktat som gott måste exemplen stärka ungdomarnas förmåga att själva agera, tänka självständigt, välja, ta ansvar och stå upp för sina rättigheter. Uppifrånlösningar som behandlar ungdomar som objekt måste avvisas. Subjektivering kan definieras som en förändring från att vara objekt till att bli subjekt och står i motsats till objektivering.
- **Stärkta sociala relationer:** Lärande bygger och beror på sociala relationer. Av det skälet behöver de sociala relationerna stärkas för att främja ungdomarnas lärande och sociala inkludering. Det betyder att förtroende och tillit såväl som kommunikation i relationen mellan lärare och ungdomar måste förbättras.
- **Strukturella förändringar av skolan:** Exempel på hur ungdomars situation kan förändras från utanförskap till innanförskap kan inte avskiljas till utrymmen vid sidan om, samtidigt som skolans strukturer lämnas oförändrade. Skolans strukturer är en del av problemet och måste också förändras. Strukturella förändringar av skolor måste tackla utanförskapets strukturella orsaker för att förhindra att eleverna tappar tron och hoppar av. Dessutom måste strukturella förändringar åstadkommas för att skolor ska kunna dra fördel av ungdomarnas potentialer.
- **Samverkan med lokalsamhället:** Förutom att förändra skolan måste strukturella förändringar genomföras även i lokalsamhället. T ex skapar arbetsmarknaden barriärer för ungdomar och förorsakar således socialt

utanförskap. Barriärer av olika slag utgör gränser mellan samhällets sociala innanförskap och utanförskap. Dessa barriärer visar sig i städerna, särskilt på många skolor. Av det skälet har samverkan mellan skola och lokalsamhälle slagits fast som ett fjärde kriterium. Det måste göras klart att en sådan samverkan handlar om någonting mycket mera grundläggande än relationen mellan den enskilda skolan och dess samhälleliga sammanhang. Det handlar om att förändra gränserna mellan samhällets sociala innanförskap och utanförskap.

- Förnyelse av kunskapssynen: I allmänhet har utbildningssystemens mål förnyats runt om i Europa för att motsvara den kunskapsbaserade ekonomins krav. Den syn som tar kunskapen för given och likställer lärande med en passiv matsmältning av förutbestämda fakta har blivit ersatt av en kunskapssyn som betonar ett aktivt och kreativt förhållande till kunskap. På denna grund ska ungdomar få lära sig att lösa problem, kritisera och ta ställning. Erkännandet av informell kunskap är ett annat viktigt kännetecken på förnyelserna. Dock har förnyelserna visat sig vara problematiska att förverkliga. Därför finns det ett behov av exempel som kan visa vad den nya kunskapssynen innebär och hur den kan förverkligas.

De fem framgångskriterierna formulerades ursprungligen som ett förslag inför den konferens som hölls i början av september 2004 i Århus. I förslaget ingick också ett upplägg för konferensen. Tanken var att projektdeltagarna skulle diskutera de goda exemplen med avseende på vart och ett av de fem framgångskriterierna. Deltagarna delades därför in i fem grupper och i t ex den första gruppen hade man då i uppgift att diskutera de goda exemplen med avseende på just subjektivering. Alla andra aspekter skulle lämnas åt sidan. Enbart det som hade att göra med subjektivering skulle diskuteras, t ex i vilken utsträckning de goda exemplen bidrar till subjektivering, om de verkligen gör det och i så fall på vilka sätt. Motsvarande diskussioner om vart och ett av de andra framgångskriterierna fördes i de andra grupperna.

Grupperna hade också i uppgift att förbereda presentationer med hjälp av blädderblock. Vad hade man kommit fram till vad gäller t ex en förnyelse av kunskapssynen? Vilka goda exempel bidrar till det? Vad kan vi lära av de goda exemplen om hur kunskapssynen kan förnyas? Efter grupparbetet presenterade var och en av grupperna sina resultat. Därefter delades deltagarna in i nya grupper och en ny session med grupparbeten startade. En som t ex tidigare hade deltagit i grupparbetet om stärkta sociala relationer fick nu kanske vara med i den grupp som diskuterade samverkan med lokalsamhället.

Tre sådana sessioner med grupparbeten anordnades på konferensen i Århus. Varje deltagare fick således vara med och diskutera tre av de fem framgångskriterierna. Varje framgångskriterium blev diskuterat och presenterat av tre grupper. Det resulterade i ett mycket innehållsrikt material som jag sen kunde arbeta vidare med. Framför allt resulterade Århus-

konferensen i ett starkt stöd för indelningen i de fem framgångskriterierna. De ansågs vara begripliga, tillräckligt många och de fungerade.

Det fortsatta arbetet med URBACT-projektet *Ungdomar – från utanförskap till innanförskap* ledde till en utveckling och nyansering av de fem framgångskriterierna. Samtidigt stärktes stödet för dem. På projektets slutkonferens i april 2006 gick det därför att säga att vi var överens. Det var nog den största bedriften. Att deltagare från så många länder och städer ska komma överens om kriterier för framgång kan man inte räkna med. Men det lyckades vi med.

Den fråga man nu måste ställa sig är om och hur de fem framgångskriterierna kan användas vidare. Det är inte självklart att de kan det. Framgångskriterierna är ju sprungna ur ett visst sammanhang och säkert präglade av det. Det ska då sägas att jag som forskare har varit mån om att förankra framgångskriterierna i samhällsteori. När framgångskriterierna ursprungligen lanserades inför Århus-konferensen i september 2004 så byggde de på en analys av de första 19 fallstudierapporterna som jag hade försökt göra så förutsättningslöst som möjligt. Det var inte så att jag analyserade rapporterna utifrån någon förutbestämd teori. I analysen av rapporterna inriktade jag mig inte på att försöka hitta bekräftelser på sånt som jag redan visste. Jag ville istället försöka hålla öppet för det oväntade och det jag inte redan visste.

När analysen började resultera i ett antal kriterier var jag dock lika mån om att förankra dessa i ett teoretiskt förhållningssätt. I det slutgiltiga avgörandet av hur många kriterier det skulle vara och var gränserna skulle gå dem emellan hade samhällsteorin en avgörande betydelse. Min syn på människa och samhälle finns redovisad i URBACT-projektets forskarrapport *Young People from Exclusion to Inclusion - URBACT Research Report*. Jag har också skrivit mycket om det i andra publikationer, t ex *Allt som inte flyter*, och kommer därför inte att lägga ut texten om det här.

I all korthet har de fem framgångskriterierna sin förankring i en teori om social ordning. Det första kriteriet hör hemma på teorins första nivå. På den andra nivån handlar det om sociala relationer, på den tredje om sociala strukturer och på den fjärde om det som kan kallas församhälleligande, dvs relationer mellan sociala strukturer och system. Allt detta måste också vara meningsfullt, åtminstone i någon utsträckning, om vi ska förstå det, stå ut med det och kanske rentav känna oss motiverade, och meningen med det utgör därför den femte nivån.

Som en följd av förankringen i samhällsteori har de fem nivåerna en analytisk karaktär. Kriteriet med subjektivering ska därför inte uppfattas som giltigt för enbart ensamma och isolerade individer. Det gäller alla, även dem som också är relaterade till varandra och ingår i strukturer. Sak samma med de stärkta sociala relationerna. Det gäller alla. De fem nivåerna ska uppfattas som olika och allt mer komplexa aspekter på social ordning. I ett socialt sammanhang ingår vi som individer, men vi är också relaterade till andra,

spelar en roll i de sociala strukturer som sammanhanget kanske består av och samverkar med individer i andra strukturerade sociala sammanhang än det vi själva ingår, vilket dessutom har någon slags mening för oss.

De fem framgångskriterierna kan sägas tillföra normer för en god utveckling i dessa fem avseenden. I människors individuella utveckling är det viktigt med subjektivering, dvs att själv kunna agera, tänka självständigt, välja, ta ansvar, stå upp för sina rättigheter och bestämma över sitt liv. Social utveckling gagnas av att de sociala relationerna stärks vad gäller t ex förståelse och förtroende. Det är viktigt med förändring av de sociala strukturerna för att komma tillrätta med de problem som har byggts in i dem. Samverkan är viktig för att inte olika strukturer och system ska dra åt olika håll och kanske rentav motverka varandra.

Det femte framgångskriteriet gällde i URBACT-projektet kunskaper. I den generalisering av framgångskriteriernas giltighet som jag nu försöker göra vill jag se det som att det femte framgångskriteriet gäller mening. Kunskap är en form av mening. I skolan är kunskapen den viktigaste meningen. Ungdomar går i skolan för att lära sig kunskap. Det är först av allt kunskapen som gör skolan meningsfull. Meningen med skolan är framför allt lärandet av kunskap. Skolan kan säkert vara meningsfull även på andra sätt, t ex genom att man där träffar sina kompisar, utvecklar en identitet och lär sig mycket annat än det som står på lärarnas dagordning. Men hade det inte varit för att man i skolan skulle lära sig kunskap skulle inte skolan vara meningsfull.

Skolan är därför inte särskilt meningsfull för de elever som inte känner att de lär sig nånting. De kan kanske göra den meningsfull för sig själva på andra sätt genom stök och bråk. Men då förvärras bara problemen. Deltagarna i URBACT-projektet hade alla erfarenheter från skolor i sina städer av förvärrade problem. Frågan är hur de ska lösas. Inom politiken och i massmedia har det sen en längre tid tillbaka talats mycket om ökade krav och mera disciplin. Vi kom i URBACT-projektet överens om en annan lösning. Vi blev överens om att synen på kunskap måste förändras. Det är egentligen inget nytt. Den syn på kunskap som de aktuella Läroplanerna förespråkar innebär en förändring. Istället för att passivt tillgodogöra sig en kunskap som anses given på förhand ska eleverna aktivt lära sig att själva kunna ifrågasätta och ta ställning. Denna kunskapssyn skulle göra skolan mera meningsfull och dessutom i takt med tiden.

I andra sammanhang är det kanske en annan mening som måste förändras. Om det femte framgångskriteriet ska kunna generaliseras får vi därför inte hänga upp oss vid just kunskapen. Det är nämligen just generaliseringen jag är ute efter, dvs möjligheten att utveckla de fem framgångskriterierna på ett sätt som gör dem användbara i andra sammanhangen än URBACT-projektet. Och det ser jag som fullt möjligt, givet den samhällsteori om social ordning som de har sin förankring i. Subjektivering, stärkta sociala relationer,

strukturella förändringar, samverkan och en förnyelse av meningen är säkert särskilt viktigt i skolan men inte bara där.

En annan aspekt på generaliseringen av framgångskriterierna gäller kopplingen till problemen. Framgångskriterierna pekar ut det som ska känneteckna lösningar på problem. Men då måste det finnas problem att lösa. Indirekt kan framgångskriterierna därför också användas till att kategorisera problemen. Om t ex lösningarna ska kännetecknas av strukturella förändringar måste det finnas problem med strukturerna. Annars skulle de inte behöva förändras. De fem framgångskriterierna kan hjälpa oss att vidga perspektivet och förhindra ensidiga utpekanden av t ex ungdomar. Det är annars så lätt att ungdomar ses som problemet. Då glömmar man bort problemen med t ex strukturerna eller bristen på samverkan. Dessutom glömmar man bort ungdomarnas positiva potentialer.

Det var så de fem framgångskriterierna var tänkta att användas på konferensen den 3 juni. De skulle hjälpa oss att vidga perspektivet och förhindra ensidighet. De skulle också hjälpa oss att diskutera en typ av problem i taget. Hur gick det då? Lite sådär, får man väl säga. Det var inte så lätt att diskutera problemen var för sig. En del upplevde det nog som att diskussionen blev lite för låst och begränsad. Det ser jag dock inte som en anledning till att skippa hela idén.

Enligt min uppfattning finns det ett stort behov av vidgade diskussioner om problemen som inte ensidigt individualiserar och inriktar sig på bara de drabbade. Det finns också ett stort behov av diskussioner med deltagande av människor med olika bakgrund, ålder och ställning. Det lyckades vi med den 3 juni. Det är nog ganska ovanligt att en sådan heterogen skara samlas för att diskutera vad som egentligen är problemen. Det krävs dock en metodutveckling för att diskussionerna inte ska kännas alltför instängda och begränsade. Den 3 juni tog vi ett första steg i denna metodutveckling.

Resultat och bearbetningar

Den 10 augusti blev jag klar med en första manusversion av rapporten om workshopen den 3 juni. Tanken var att manusversion 1 skulle ligga till grund för diskussioner och synpunkter med ledningsgruppen för Fosie, vilket jag sen skulle arbeta in i en ny version av rapporten. Rapporten diskuterades på ledningsgruppens möte den 17 augusti. I rapporten hade jag sammanfattat 12 problem med utgångspunkt i resultatet från konferensen den 3 juni:

1. Hopplöshet, dåligt självförtroende, inga framtidsutsikter
2. Brist på vuxna som lyfter upp goda egenskaper hos unga
3. Barn med vuxenansvar
4. Brist på goda sociala relationer mellan vuxna och unga

5. Skolan behöver kontaktpersoner till det omgivande samhället
6. Det saknas strukturer som möjliggör kontakt med ”det friska”
7. Det saknas strukturer för dem som faller mellan stolarna
8. Vi vet inte vad vi ska samverka kring
9. För mycket fokus på arbete och bostad och för lite på trångboddhet, sociala relationer, mående osv
10. Vuxna saknar kunskap om unga som inte mår bra
11. Vi saknar den kunskap om varandras sammanhang som krävs att vi ska kunna samverka
12. Behov av att uppmärksamma och värdesätta informell kompetens, särskilt interkulturell

Utifrån dessa 12 problem ställde jag fyra frågor till ledningsgruppen:

1. Är det dessa 12 problem som SÖM Fosie ska arbeta vidare med? Eller ska vissa väljas ut? Ska några slås samman? Ska fler läggas till?
2. Hur ska det fortsatta arbetet gå till med att formulera och beskriva problemen? Ska det arrangeras en ny konferens? Eller ska det skapas en arbetsgrupp? Kan kanske intervjuer vara ett sätt att gå vidare?
3. Hur ska vi ta reda på vad SÖM Fosie redan idag gör för att lösa just dessa beskrivna problem? Hur ska sambanden mellan det som görs i SÖM Fosie och de beskrivna problemen tydliggöras och stärkas? Vilka satsningar och/eller förändringar måste göras inom SÖM Fosie för att de beskrivna problemen ska kunna lösas? Hur ska SÖM Fosie inriktas på att lösa de beskrivna problemen?

Det är säkert inte så vanligt att företrädare från olika delar av en stadsdelsförvaltning träffas för att diskutera vad som är problemen, dessutom tillsammans med bland annat ungdomar från stadsdelen. Konferensen kan betraktas som ett experiment men jag vill framför allt se den som ett viktigt steg i en metodutveckling. Kanske kan SÖM Fosie bidra till att utveckla en metod för hur problem ska definieras, dessutom på ett sätt som olika aktörer kan känna sig delaktiga i.

4. Är det upplägg som vi hade den 3 juni intressant att arbeta vidare med? Skulle det kunna utvecklas till en metod, i så fall som ett resultat av SÖM Fosie, som man inom Fosies stadsförvaltning och kanske även på andra håll skulle kunna ha användning av?

Diskussionerna på ledningsgruppens möte den 17 augusti mynnade ut i tillsättandet av en arbetsgrupp. I den har Monika Herstedt, Anna Öhman, Bertil Nilsson och jag ingått. Vi träffades alla fyra en första gång den 21 augusti. Syftet med mötet var att diskutera de 12 problem som jag hade formulerat utifrån resultatet av workshopen den 3 juni. Skulle de vara just

dessa 12 problemformuleringar? Fler eller färre? Skulle de formuleras på just dessa sätt? De var frågor som vi arbetade med under några kreativa timmar. Vi landade i nio problemformuleringar som vi alla fyra också blev överens om (se nedan).

Ett nytt möte var inbokat den 8 september. Då träffades Monika, Bertil och jag för att diskutera lösningar med avseende på var och en av dessa 9 problem. Vad görs inom SÖM Fosie som kan anses bidra till lösningar på problemen? Vi lyfte fram insatser som görs men formulerade också lite frågor och kommentarer. Resultatet av våra diskussioner sammanställdes av mig och låg sen till grund för en ny diskussion med ledningsgruppen, den 14 september. Då tog ledningsgruppen ställning till de nio problemformuleringarna och beslöt sig för att fastslå dem. Det togs också beslut om att anordna en ny konferens, denna gång den 10 november. Dessutom bokades det tid för ett nytt möte då merparten av ledningsgruppen skulle träffas och fördjupa diskussionen. Det skedde den 28 september då fler lösningar fördes in under respektive problemrubrik.

Problemen och lösningarna

Nedanstående nio problemformuleringar bygger på resultatet av SÖM-konferensen den 3 juni men också på de bearbetningar som har gjorts i samarbete med ledningsgruppen för Fosie. Det kan säkert finnas fler problem men just dessa nio har ansetts vara viktiga att arbeta vidare med. De har ansetts ha en särskild relevans för SÖM Fosies fortsatta arbete. Dessa nio problemformuleringar täcker också in samtliga fem framgångskriterier. Därmed uppfylls kraven på bredd. I redovisningen nedan har jag kopplat problemformuleringarna till framgångskriterier.

Under varje problemrubrik har det kortfattat angetts vilka satsningar som kan vara aktuella som lösningar. Jag har i stort sett bara antecknat det som har sagts och har i denna rapport inte haft möjligheter att följa upp det. Men för den konferens som vi nu ska ha den 10 november så räcker det. Det är min bedömning.

1. Subjektivering

1. Känsla av hopplöshet, dåligt självförtroende, inga framtidsutsikter

Områdesarbetet: Söker upp människor där de finns och möter dem på deras egna villkor med huvudsyftet att visa på möjligheter.

Ung i Forskning.

Lilla Växthuset.

Nystartat samarbete mellan V&O och Växthuset. Gubbarna på Lindgården ska spela schack med ungdomarna på Lilla Växthuset. Lotsar ut i hemsjukvården och hemtjänsten. Få hjälp av ungdomarna för att förklara vad som behöver göras. Tåta till kontaktytorna mellan olika generationer.

SSP har delat in sig i tre arbetsgrupper. En grupp ska arrangera en ungdomskonferens i mars.

Lugna gatan och fritidsgårdarna.

2. Barn med vuxenansvar

Är det föräldrarna vi ska arbeta med eller hitta värmestugor till barnen?

Det gör att många barn dräller omkring bl a på biblioteken.

Cope föräldrautbildning i samarbete med Makalösa föräldrar.

Elin på Växthuset har samarbetet med Makalösa föräldrar om kunskap och förståelse för vad man gör, V-huset resp MF.

IOF medverkar på BVC och erbjuder föräldrastöd.

Uppsökande verksamhet med föräldrar och ungdomar som har fått polisrapport. Erbjudna hjälp. Uppmärksamma.

IOF:s förebyggare ska hålla COPE-grupp på biblioteket och biblioteket ordnar aktivitet för barnen

2. Stärkta sociala relationer

3. Brist på goda sociala relationer mellan vuxna och unga

Områdesarbetet: Man vill gärna vara sjysta vuxna som inte är nån myndighet.

Mötesplatserna: Interkulturell kompetens och kunskap om närområdet. Kan det finnas nåt i dessa sammanhang som man kan dra slutsatser av och sprida till andra sammanhang?

Nystartat samarbete mellan V&O och Växthuset. Gubbarna på Lindgården ska spela schack med ungdomarna på Lilla Växthuset.

Nattvandrande föräldrar som var ute i våras och har börjat ta tag i det igen – Nydala.

Sadrija på Lindängenbiblan har inneburit att det har skapats en arbetsro enligt chefen där.

Fältfritidsledare som tillhör Nydala och försöker motivera till nån slags sysselsättning, skapa relationer.

IOF:s förebyggarteam som inte är allmänt ute och rör sig i området men som arbetar utifrån SSP och även har en myndighetsdel i att kolla tobak osv.

Barn får ingen förlåtelse marginal i skolans värld.

Fritidsgårdarna: Förebilder.

Lugna gatan, med specifikt på Munkhätteskolan

3. Strukturella förändringar

4. Det strukturella samarbetet mellan skola och lokalsamhälle är alldeles för dåligt utvecklat

Gnistan: Vad är det som gör att Gnistan fungerar bättre än en del annat? Hur mkt har det med Safija att göra? Ska vi göra en peer review av bl a Gnistan?

Augustenborgs föräldra- och fritidsförening.

Samverkan mellan skola, borätföreningar och äldre ungdomar på Söderkulla.

B&U har skapat en basnivå för föräldrasamverkan/delaktighet på skolorna, en struktur som man nu ska jobba med att fylla med innehåll.

5. Det saknas strukturer inom den kommunala förvaltningen för att arbeta med dem som faller mellan stolarna

Områdesarbetet

Ung i Sommar

SÖM har i samverkan med andra aktörer samlats för att utveckla nya lösningar för inte minst 16-25 år.

AIC finns när det gäller arbete och utbildning men allt handlar inte om det utan också om t ex sjukvård.

Detta borde diskuteras med avseende på alla åldrar. Det är inte bara ett ungdomsproblem.

Gnistan gör ett jättejobb här.

IOF och BoU samarbetar genom regelbundna ”rektorsträffar”.

Regelbundna VIPP-träffar, VoO-IOF-PV-Psykiatri

Samverkan sker mellan IOF-BoU-BUP-BHV

6. Samhällsstrukturerna möjliggör inga vägar till delaktighet i samhället för dem som står utanför

Växthuset

Gnistan

Sahbis gym

Områdesarbetet: Det som är det unika med områdesarbetet är att möta dom som inte redan har kontakt med myndigheterna. Kan föräldrarna stärkas återverkar det positivt på barnen. Många av barnen har föräldrar som aldrig har haft arbete – hur ska man då tro på sina föräldrar och ett framtida arbete.

Medborgarkontoret

Ungdomsforum Fosie

Ung i sommar är en vårlök som vissnar ner till hösten.

AIC: Företag som vill ta sitt samhällsansvar.

4. Samverkan

7. Vi vet inte vad vi ska samverka kring och vi saknar den kunskap om varandras sammanhang som krävs för att vi ska kunna samverka

Samverkan kring 16-25 år.

Hängreädiskussionen: Vi säger att vi ska samverka men vi gör det inte. Jättesvårt att hitta formerna. Inte ett enda dugg närmre hängreännan idag än vad vi har varit nån gång innan.

Samlokaliseringen av AIC och SÖM och forskningen.

Det man önskar är att man skulle kunna hitta samverkan mellan B&U och V&O. Det skulle kunna vara barn med vuxenansvar.

Det kan behövas nya kompetenser och nya tjänster, t ex områdesarbetare, socionom med ny funktion (Maria Gonzales), områdesarbetare som strategiskt arbetar med företag samt att stärka brobyggarna (det lade grunden till områdesarbetet). Sen får man inte glömma de brobyggare som finns på andra arbetsplatser.

Även om man vet att dom fyller viktiga funktioner så har dom ingen självklar plats.

Mkt viktigt att involvera skolan mera. Hur får man dom andra verksamheterna att känna sig delaktiga?

Hemtjänst på olika språk och gemensam förståelse kan skapas utifrån tätare kontakter mellan Växthuset och V&O. Kulturella lotsar.

Från Carina T: under 7 kan jag möjligen tycka att vi är för defensiva - det pågår ju ständigt möte mellan Iof och skola på ledningsnivå. Samma sak mellan Iof och Vård och omsorg. SSP samordnaren träffar alla rektorer regelbundet. Alla stadens chefer inom B o U och I o f har gemensam kompetensutveckling i form av föreläsningsserie. styrgrupp av Lugna gatan består av olika delar av våra verksamheter. AiC har träffar med I o F osv Sedan är det nog rätt att det behövs mer av "möten" mellan B o U och V o O.

IOF och BoU samarbetar genom regelbundna ”rektorsträffar”.

Regelbundna VIPP-träffar, VoO-IOF-PV-Psykiatrin

Samverkan sker mellan IOF-BoU-BUP-BHV

5. Förnyelse av kunskapssynen

8. Vuxna saknar kunskap om unga som inte mår bra

Viktigt med information.

Hur kopplar man ihop den kunskap som redan finns? Forskarsamarbete.

9. Behov av att uppmärksamma och värdesätta informell kompetens, särskilt interkulturell

Ung i Forskning.

Lilla Växthuset.

SÖM-konferensen den 10 november 2009

På nästa SÖM-konferens ska vi utgå från tre satsningar inom SÖM; nämligen Lilla Växthuset, Ung i Sommar och Områdesarbetet. Huvuddelen av tiden kommer att ägnas åt grupparbete. Diskussionerna kommer i den första gruppen att gälla Lilla Växthuset, i den andra Ung i Sommar och i den tredje Områdesarbetet. Därutöver kommer en fjärde grupp att diskutera SÖM Fosie i sin helhet. Syftet med diskussionerna blir att söka svar på följande tre frågor:

1. Vilka tre av ovanstående nio problemformuleringar är mest relevanta för Lilla Växthuset, Ung i Sommar, Områdesarbetet respektive SÖM Fosie som helhet?
2. Hur och i vilken utsträckning bidrar respektive satsning till att lösa dessa tre problem?
3. Hur skulle respektive satsning kunna utveckla samarbetet med kärnverksamheterna för att bli bättre på att lösa problemen?